

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної
справи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Олександр ГОЛОВКО

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
(шифр і назва)

спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
(шифр і назва)

освітня програма «Готельно-ресторанна справа»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

«30 серпня» 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Жихор О.Б., д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

(підпис)

Данько Н.І.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
(керівником проєктної групи) Готельно-ресторанна справа

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проєктної групи) Готельно-ресторанна справа

(підпис)

Миколенко О.П.

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Григорова-Беренда Л.І.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни **“Економіка підприємства”** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** за спеціальністю **241 – «Готельно-ресторанна справа»**.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні сучасного економічного мислення щодо основ механізму функціонування підприємства в сучасних вітчизняних умовах, глибокого розуміння комплексу проблем господарювання у сфері обслуговування (гостинності), а також у набутті вмінь і практичних навичок економічної діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

здобуття ґрунтовних знань з основних розділів прикладної економіки; набуття вмінь, спрямованих на отримання заздалегідь окреслених результатів господарювання шляхом ефективного використання трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових та інвестиційних ресурсів підприємства;

застосування практичних навичок у прийнятті науково обґрунтованих управлінських рішень в умовах ринкової економіки

-формування наступних загальних компетентностей

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

-формування наступних фахових компетентностей

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійно діяльності.

СК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії (робота в команді).

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 08. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного та ресторанного бізнесу.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності;

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 13. Здатність розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

1.3 Кількість кредитів – 7.

1.4 Загальна кількість годин – 210.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й, 6-й	5-й, 6-й
Лекції	
62 год. 32 год. – 5 семестр 30 год. – 6 семестр	26 год. 12 год. (2 год.-ауд., 10 год.-дист.) – 5 семестр 14 год. (4 год.-ауд., 10 год.-дист.) – 6 семестр
Практичні, семінарські заняття	
62 год. 32 год. – 5 семестр 30 год. – 6 семестр	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
86 год. 30 год. – 5 семестр 56 год. – 6 семестр	184 год. 78 год.– 5 семестр 106 год– 6 семестр
в т.ч. індивідуальні завдання (підсумкова контрольна робота) 10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання Програмні результати навчання:

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

РН12 Здійснювати ефективний контроль якості продуктів та послуг закладів готельного і ресторанного господарства.

РН13 Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

РН15 Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

РН17 Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу

РН18 Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу;

РН20 Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені

необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. Економічне управління підприємством

Тема 1. Предмет і зміст курсу

- 1.1. Поняття, предмет і об'єкт вивчення курсу «Економіка підприємства», його значення для підготовки бакалаврів за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа»
- 1.2. Джерела і завдання курсу
- 1.3. Зв'язок «Економіки підприємства» з іншими дисциплінами
- 1.4. Методологія вивчення курсу
- 1.5. Суспільний поділ праці та формування галузей. Галузева структура, показники, що її характеризують
- 1.6. Міжгалузовий баланс, мета його розробки і структура

Тема 2. Теорії підприємств і основи підприємництва

- 2.1. Поняття підприємства, його мета, функції та основні ознаки
- 2.2. Теорії (концепції) підприємства
- 2.3. Підприємницька діяльність, її принципи, форми і типи
- 2.4. Законодавче забезпечення підприємництва в Україні
- 2.5. Підприємницькі договори, їх структура і порядок укладання
- 2.6. Міжнародний бізнес, його суб'єкти, типи і види

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

- 3.1. Правові основи функціонування підприємств в Україні
- 3.2. Порядок створення та реєстрації підприємств
- 3.3. Класифікація підприємств
- 3.4. Форми об'єднання підприємств, їх утворення, мета і функції

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

- 4.1. Середовище функціонування підприємства, його структура
- 4.2. Внутрішнє середовище підприємства
- 4.3. Макросередовище господарювання підприємств
- 4.4. Мікросередовище підприємства, його елементи
- 4.5. Аналіз зовнішнього середовища підприємства

Тема 5. Структура та управління підприємством

- 5.1. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика
- 5.2. Управління підприємством: поняття, завдання і принципи
- 5.3. Функції, інструменти та риси сучасного управління
- 5.4. Методи управління
- 5.5. Організаційні структури управління підприємством
- 5.6. Напрями вдосконалення управління підприємством

Тема 6. Ринок і продукція

- 6.1. Ринок: поняття, умови формування і функції
- 6.2. Структура і види ринків
- 6.3. Типи ринкової структури
- 6.4. Ринкова інфраструктура, її складові елементи

Тема 7. Планування діяльності підприємства

- 7.1. Планування як функція управління, його принципи і методи
- 7.2. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки
- 7.3. Стратегічне планування на підприємстві
- 7.4. Бізнес-планування, його характеристика
- 7.5. Виробнича програма підприємства, її розроблення та обґрунтування (Виробнича програма підприємств туристичного бізнесу. Планування експлуатаційної діяльності підприємств розміщення туристів. Виробнича програма та товарооборот підприємств харчування туристів)

Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

- 8.1. Персонал підприємства, його склад
- 8.2. Структура персоналу підприємства, чинники, що впливають на неї
- 8.3. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві
- 8.4. Управління персоналом підприємства
- 8.5. Продуктивність праці, показники і методи її вимірювання
- 8.6. Планування росту продуктивності праці
- 8.7. Організація і нормування праці на підприємстві
- 8.8. Мотивація як процес симулювання працівників, її моделі і методи
- 8.9. Поняття, види і шляхи росту заробітної плати
- 8.10. Тарифна система, її елементи
- 8.11. Форми і системи оплати праці
- 8.12. Формування фонду оплати праці на підприємстві

Тема 9. Капітал підприємства

- 9.1. Сутність та види капіталу підприємства
- 9.2. Поняття, класифікація і структура основних фондів підприємства. Облік і оцінка основних фондів
- 9.3. Види та показники зношування основних фондів. Ремонт основних фондів, види ремонту. Амортизація основних фондів
- 9.4. Напрямки відтворення основних фондів. Показники ефективності відтворення і використання основних фондів
- 9.5. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства
- 9.6. Показники використання та нормування витрат матеріальних ресурсів
- 9.7. Оборотні кошти підприємства: поняття, класифікація і структура. Розрахунок нормативів оборотних коштів
- 9.8. Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства
- 9.9. Шляхи покращення використання оборотних коштів підприємства
- 9.10. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства, їх характеристика. Нематеріальні активи підприємства, їх оцінка та зношування

РОЗДІЛ 2. Фінансово-економічні результати діяльності підприємств та їх оптимізація

Тема 10. Інвестиції

- 10.1. Інвестиції: поняття, види і роль у відтворенні виробничого потенціалу підприємства
- 10.2. Виробничі інвестиції, їх склад і структура
- 10.3. Планування виробничих інвестицій
- 10.4. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій
- 10.5. Фінансові інвестиції. Види цінних паперів, їх характеристика
- 10.6. Чинники впливу на ефективність інвестицій

Тема 11. Інноваційна діяльність

- 11.1. Інноваційні процеси: поняття, види і характеристика
- 11.2. Основи методики визначення економічної ефективності технічних нововведень
- 11.3. Оцінка сукупного економічного ефекту від технічних нововведень
- 11.4. Розрахунок комерційного ефекту у виробників технічних новинок
- 11.5. Організаційний прогрес: суть, об'єкти, напрямки і тенденції

Тема 12. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства

- 12.1. Виробничі процеси та принципи їх організації
- 12.2. Класифікація виробничих процесів
- 12.3. Виробнича потужність підприємства, чинники, що впливають на неї
- 12.4. Методи визначення виробничої потужності на підприємствах

Тема 13. Організація виробництва і забезпечення якості продукції

- 13.1. Організаційні типи виробництва, їх характеристика
- 13.2. Поняття і класифікація методів організації виробничого процесу
- 13.3. Поняття виробничого циклу, його структура
- 13.4. Поняття якості продукції, необхідність та значення її підвищення
- 13.5. Показники і методи оцінки якості продукції
- 13.6. Управління якістю продукції
- 13.7. Стандартизація і сертифікація продукції
- 13.8. Конкурентоспроможність продукції, чинники її забезпечення і методика оцінки
- 13.9. Економічна ефективність і шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції

Тема 14. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

- 14.1. Поняття і класифікація витрат
- 14.2. Собівартість продукції, її види і показники
- 14.3. Формування кошторису витрат на виробництво
- 14.4. Калькулювання витрат на виробництво та реалізацію продукції
- 14.5. Джерела, чинники і шляхи зниження собівартості продукції

14.6. Планування зниження собівартості продукції

14.7. Економічний зміст, функції і види цін.

14.8. Формування гуртових і роздрібних цін на продукцію. Методи ціноутворення

Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

15.1. Дохід і прибуток підприємства, схеми їх формування та розподілу

15.2. Прибутковість діяльності підприємств, показники, що її характеризують

15.3. Суть та оцінка загального фінансово-економічного стану підприємства

15.4. Ефективність виробництва: суть, види і показники

15.5. Показники, резерви і чинники підвищення ефективності виробництва

Тема 16. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

16.1. Бізнес-процеси підприємства: сутність, структура і характеристика

16.2. Моделювання бізнес-процесів підприємства

16.3. Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства

16.4. Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу

16.5. Система виживання підприємства в ринкових умовах

16.7. Реструктуризація підприємства: види, форми і механізм здійснення

Тема 17. Економічна безпека та антикризова діяльність

17.1. Економічна безпека підприємства: сутність, мета, елементи і схема організації

17.2. Напрямки організації економічної безпеки підприємства за функціональними складовими

17.3. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства

17.4. Управління ризиками господарської діяльності

17.5. Суть, мета і види санації підприємства

17.6. Причини і симптоми банкрутства підприємства

17.6. Процедура порушення справи про банкрутство.

17.7. Процес ліквідації збанкрутілих підприємств

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр	с. р.		л	пр	с.р
РОЗДІЛ 1. Економічне управління підприємством (5-й семестр)								
Тема 1. Предмет і зміст курсу	5	2	2	1	8	1	-	7
Тема 2. Теорії підприємств і основи підприємництва	10	4	4	2	8	1	-	7
Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	10	4	4	2	8	1	-	7
Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	10	4	4	2	10	1	-	9
Тема 5. Структура та управління підприємством	10	4	4	2	10	1	-	9
Тема 6. Ринок і продукція	5	2	2	1	4	1	-	3
Тема 7. Планування діяльності підприємства	12	6	4	2	14	3	-	11
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	10	4	4	2	12	2	-	10
Тема 9. Капітал підприємства	8	2	4	2	6	1	-	5
Контрольна робота	10			10	10			10
Всього 5-й семестр	90	32	32	26	90	12	-	108
РОЗДІЛ 2. Фінансово-економічні результати діяльності підприємств та їх оптимізація (6-й семестр)								
Тема 10. Інвестиції	16	4	4	8	17	2	-	15
Тема 11. Інноваційна діяльність	16	4	4	8	17	2	-	15
Тема 12. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	8	2	2	4	13	1	-	12
Тема 13. Організація виробництва і забезпечення якості продукції	16	4	4	8	13	1	-	12
Тема 14. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	16	4	4	8	17	2		15
Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	16	4	4	8	15	2	-	13
Тема 16. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	16	4	4	8	14	2	-	12
Тема 17. Економічна безпека та антикризова діяльність	16	4	4	8	14	2	-	12
Всього 6-й семестр	120	30	30	60	120	14	-	106
Усього годин	210	62	62	86	210	26	-	184

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Предмет і зміст курсу	2
Тема 2. Теорії підприємств і основи підприємництва	4
Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	4
Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	4
Тема 5. Структура та управління підприємством	4
Тема 6. Ринок і продукція	2
Тема 7. Планування діяльності підприємства	4
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	4
Тема 9. Капітал підприємства	4
Тема 10. Інвестиції	4
Тема 11. Інноваційна діяльність	4
Тема 12. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства	2
Тема 13. Організація виробництва і забезпечення якості продукції	4
Тема 14. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	4
Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	4
Тема 16. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	4
Тема 17. Економічна безпека та антикризова діяльність	4
Разом	62

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	Очна форма	Заочна форма
5 семестр		
Тема 1. Предмет і зміст курсу 1. Як впливає чинник обмеженості ресурсів на ефективність функціонування підприємств? 2. Назвіть і коротко охарактеризуйте (розмір, вид діяльності, асортимент продукції, географія її збуту тощо) кілька реальних підприємств, які функціонують у різних сферах господарства у вашому регіоні. 3. Поясніть, яке значення має «Економіка підприємства» для вашої фахової підготовки. 4. Яка різниця між термінами «метод», «методологія» і «методика» вивчення дисципліни? Наведіть приклади господарської, чистої і комплексної галузі. 6. Галузева структура економіки окремого регіону має бути такою, щоб забезпечити максимальну зайнятість його населення. Чи вірне це твердження? Чому? 7. Чи можна віднести до статичних показників галузевої структури показник частки відрахувань підприємствами галузі до державного бюджету? Поясніть.	1	7

Тема 2. Теорії підприємств і основи підприємництва 1. Чи тотожними є поняття «підприємство» і «фірма» щодо вітчизняних умов господарювання та чинного законодавства? Поясніть. 2. Метою функціонування підприємства на ринку є виключно одержання прибутку його власником. Доведіть або спростуйте це твердження. 3. Поясніть, як впливають економічні суперечності на розвиток підприємництва. 4. Охарактеризуйте передумови розвитку підприємництва в сучасних умовах. 5. Якою є різниця між приватною і колективною формами підприємництва? 6. Що таке регуляторна діяльність і яким є механізм її здійснення в Україні? 7. Назвіть кілька прикладів документів дозвільного характеру. 8. Якими є особливості договору франчайзингу? 9. Хто в Україні згідно чинного законодавства має право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність?	2	7
Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми 1. Поясніть відмінність між статутом підприємства і засновницьким договором та сферами їх використання. 2. Чи регулюється Генеральною тарифною угодою чисельність персоналу і штатний розпис працівників підприємства? 3. Охарактеризуйте роль профспілки при укладанні колективного договору на підприємстві. 4. Чи може підприємство утворитись шляхом примусового поділу на вимогу колективу працівників підприємства або його частини? 5. Які дані містить виписка із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців? 6. Чим відрізняються колективні і комунальні підприємства з точки зору форми власності? 7. Охарактеризуйте основні недоліки господарських товариств. 8. Як розподіляється прибуток акціонерних товариств? 9. «У статуті корпорації відображені повноваження та відповідальність керівного її органу у період між черговими скликаннями представників учасників корпорації». Чи вірним є це твердження? Поясніть. 10. Для якої форми об'єднання підприємств характерним є володіння одним із суб'єктів господарювання контрольним пакетом акцій інших підприємств?	2	7

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства 1. Поясніть відмінність між ієрархічною і неієрархічною моделями середовища підприємства. 2. Чи тотожними є поняття «зовнішнє середовище підприємства» і «макросередовище підприємства»? Поясніть. 3. Чи можуть чинники внутрішнього середовища підприємства впливати на зміну окремих елементів його зовнішнього середовища (структуру галузі, ємність ринку тощо)? 4. У чому полягає сутність синергічного ефекту в контексті характеристики виробничого потенціалу підприємства? 5. На прикладах поясніть, як змінюється роль і «вага» певних компонентів макросередовища функціонування підприємства на різних етапах розвитку суспільно-економічних відносин у державі і поза нею. 6. Охарактеризуйте механізм впливу на підприємство постачальників і споживачів як конкурентних сил. 7. У чому відмінність PEST - аналізу і SWOT - аналізу як методів експертної оцінки зовнішнього середовища підприємства? 8. Якими є джерела одержання інформації про стан зовнішнього середовища підприємства і яка роль у цьому процесі сканування і моніторингу зовнішнього середовища?	2	9
Тема 5. Структура та управління підприємством 1. У чому сутнісна відмінність між поняттями «виробнича структура підприємства», «загальна структура підприємства» та «організаційна структура управління підприємством»? 2. Поясніть відмінність між корпусною і комбінатською виробничими структурами підприємства. 3. Чи може підприємство в сьогоденні умовах ефективно функціонувати на ринку як замкнута система? Поясніть. 4. Чому недотримання основних засад і правил управлінської діяльності суттєво впливає на зниження ефективності менеджменту на підприємстві? 5. Поясніть, чому в ринкових умовах господарювання є неможливим використання ієрархії як єдиного інструменту управління. 6. Чи доцільно використовувати лише економічні методи управління з метою досягнення підприємством максимальної ефективності його функціонування? 7. У чому відмінність між вертикальною і департаментною організаційними структурами управління підприємством? 8. Охарактеризуйте переваги функціональної структури управління підприємством. 9. Як, зазвичай, визначається чисельність управлінського персоналу на підприємстві?	2	9

Тема 6. Ринок і продукція 1. Коротко охарактеризуйте «еволюційний шлях» сутності поняття ринку. 2. Чи може ринок «обійтись» без забезпечення деяких умов свого функціонування, чи усі вони є обов'язковими? Поясніть. 3. Охарактеризуйте найважливіші функції ринку. 4. Чим відрізняються регульований і деформований ринки? 5. Якими є основні ознаки ринку досконалої конкуренції? 6. Що таке «ринкова влада» і коли вона має місце? 7. Що є продуктом ринкової інфраструктури: матеріалізований товар чи послуга? Поясніть. 8. Охарактеризуйте роль фінансових інститутів як елементів ринкової інфраструктури в процесі функціонування і розвитку ринку.	1	3
Тема 7. Планування діяльності підприємства 1. Для чого в процесі планування діяльності підприємства слід дотримуватись певних засад (принципів)? Поясніть, наведіть приклади. 2. Чи доцільно використовувати ресурсний метод планування при жорсткій конкуренції у галузі? 3. Поясніть сутність індикативного планування та відмінність у його застосуванні на рівні підприємства та макрорівні. 4. Що таке оперативно-виробниче планування? Охарактеризуйте його складові. Поясніть сутність поняття «місія підприємства». Наведіть приклади. 6. Що таке базові стратегії підприємства, яка між ними відмінність і коли вони реалізуються? 7. Яка вихідна інформація, необхідна для розробки бізнес-плану, на вашу думку, є найважливішою? Чому? 8. Охарактеризуйте особливості формування виробничої програми підприємства в умовах ринку. 9. На яких підприємствах при формуванні їх виробничої програми доцільно використовувати показники чистої та умовно-чистої продукції? Поясніть. 10. Якими ресурсами має бути обґрунтована виробнича програма підприємства?	2	11
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці 1. Чи включаються до складу персоналу підприємства працівники, прийняті на роботу на консервний завод на сезон збирання і переробки сільськогосподарської сировини? 2. Чи належить до основних робітників слюсар-ремонтник обладнання швейного цеху фабрики? Поясніть. 3. Чи включається до середньоспискової чисельності працівників підприємства в конкретному місяці чисельність тих працівників, які перебували в цьому місяці у відпустці? 4. Що таке коефіцієнт спискового складу? Як він розраховується? 5. Чим відрізняються фактичний і номінальний фонди робочого часу одного середньоспискового працівника? 6. Яке поняття є ширшим: кадрова політика чи управління персоналом підприємства? Поясніть. 7. Чи відрізняються коефіцієнт плинності кадрів та коефіцієнт обороту робочої сили по звільненню? Відповідь обґрунтуйте. Який з показників характеризує її продуктивність: відношення обсягу	2	10

продукції до кількості затраченої на її виробництво праці чи кількість продукції, виробленої підприємством за рік? 9. За яких умов недоцільно використовувати натуральні вимірники продуктивності праці? 10. Що таке хронометраж? Для чого він використовується? 11. Поясніть основні відмінності теорій, які лежать в основі моделей мотивації праці. 12. Чи тотожними є поняття «винагорода за працю» та «розмір заробітної плати»? Поясніть. Коротко охарактеризуйте основні функції заробітної плати. 14. Індекс реальної заробітної плати у минулому році становив 0,78, а у цьому році - 0,66. Про що це може свідчити? Поясніть. 15. Чи підлягає державному регулюванню в Україні розмір тарифної ставки 1- го розряду? Якщо так, то яким чином? Що таке цени? Для чого вони використовуються? 17. Якою є принципова відмінність між погодинною і відрядною формами оплати праці? Коли доцільно їх використовувати? Поясніть на прикладах. 18. Охарактеризуйте нові «нетарифні» форми оплати праці. Обґрунтуйте доцільність їх використання.		
Тема 9. Капітал підприємства 1. У чому відмінність між акціонерним та пайовим капіталами підприємства? 2. Як впливає на ефективність виробництва збільшення пасивної частини основних фондів підприємства? Поясніть. 3. Поясніть вплив різних чинників на видову структуру основних фондів підприємства. Які складові формують первісну вартість основних фондів? 5. Чи може первісна вартість основних фондів дорівнювати відновній? Поясніть. 6. Що таке індексація основних фондів? Для чого вона використовується? 7. Охарактеризуйте сферу застосування справедливої вартості основних фондів як виду їх вартісної оцінки. 8. Чи можна за допомогою модернізації усунути моральне зношування основних фондів I роду? Обґрунтуйте. 9. Чому не підлягають амортизації основні фонди, які знаходяться на консервації? 10. Які методи належать до методів прискореної амортизації основних фондів та в чому їх особливість? 11. Що таке «стійкі пасиви» і як вони використовуються в господарській діяльності підприємств? 12. Чи можуть на виробничому підприємстві оборотні кошти «оминути» матеріально-речову стадію кругообороту? Відповідь обґрунтуйте. 13. Охарактеризуйте основні риси нематеріальних ресурсів підприємства. 14. У чому відмінність між нематеріальними ресурсами і нематеріальними активами підприємства? Поясніть. 15. Що таке попереджувальне маркування? Коли воно використовується?	2	5
Контрольна робота	10	10

6 семестр			
Тема 10. Інвестиції 1. Чому виробничі інвестиції називають «реальними»? 2. У чому полягає соціальний ефект від залучення інвестицій? 3. В якому напрямку повинно йти вдосконалення технологічної структури виробничих інвестицій? 4. Якщо ринковий попит на продукції підприємства знижується, то яким є підхід до визначення необхідного обсягу виробничих інвестицій? 5. Чи можна використовувати в якості джерела інвестування частину оборотних коштів підприємства і за яких умов? 6. Чи можна вважати тотожними поняття «позичкові» та «залучені» інвестиційні кошти? Поясніть. 7. Чим різняться між собою поняття «ефект» та «ефективність»? 8. Поясніть, чому при оцінці економічної ефективності інвестицій ключовим моментом є врахування фактору часу? 9. За допомогою яких показників можна оцінити економічну ефективність інвестицій в умовах ринку? 10. Що таке ставка дисконтування і як вона визначається? 11. Коротко охарактеризуйте основні види цінних паперів, які «обертаються» на фінансовому ринку України.		8	15
Тема 11. Інноваційна діяльність Чим відрізняються поняття «інноваційний процес» та «інноваційна діяльність»? 1. Поясніть, що є стимулом інноваційного процесу? 2. Чи існує зв'язок між різними видами інноваційних процесів? 3. Поясніть. Що таке «інноваційний лізинг» і коли доцільно його використовувати 4. В чому особливість визначення народногосподарського та комерційного ефектів від технічних нововведень? 5. Як обчислюється сукупний економічний ефект від впровадження технічних новинок? 6. Охарактеризуйте методику розрахунку комерційного ефекту у виробників технічних новинок. 7. Поясніть сутність організаційного прогресу, назвіть його об'єкти. 8. Охарактеризуйте основні сучасні тенденції організаційного прогресу		8	15
Тема 12. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства 1. У чому відмінність між виробничими і технологічними процесами? 2. Коротко охарактеризуйте управлінські виробничі процеси. 3. Наведіть приклади природних процесів, які мають місце у різних галузях виробництва. 4. В яких випадках використовуються натуральні та вартісні показники розрахунку величини виробничої потужності? 5. Поясніть механізм впливу рівня кваліфікації робітників на величину виробничої потужності підприємства. 6. Які цехи або дільниці називаються «провідними»? 7. Чим відрізняються оперативний і фінансовий лізинг?		4	12

Тема 13. Організація виробництва і забезпечення якості продукції 1. Чому одиничне виробництво вимагає універсального обладнання та робітників-універсалів? - Охарактеризуйте непотоковий метод організації виробничого процесу та сферу його застосування. Наведіть приклади. 3. Що таке «потокова лінія»? Які є види поточкових ліній? Назвіть сфери їх використання. 4. Якими є основні вимоги до організації поточкового виробництва? 5. Чим відрізняються такт і ритм поточної лінії? 6. З яких елементів складається виробничий цикл? 7. Чи є тотожними поняття «якість продукції» і «споживна вартість продукції»? Поясніть. 8. У чому полягає значення підвищення якості продукції? 9. Коротко охарактеризуйте одиничні показники якості продукції. 10. Які, на вашу думку, найбільш достовірні методи оцінки якості продуктів харчування? Чому? 11. Що таке «петля якості»? Поясніть. 12. Охарактеризуйте сучасну систему вітчизняних стандартів. 13. Національний знак відповідності. Хто і коли має право його використовувати? 14. Якими є основні чинники забезпечення конкурентоспроможності продукції? 15. Як обчислюється економічний ефект від підвищення якості продукції у її виробників та споживачів?	8	15
---	---	----

Тема 14. Витрати на виробництво та реалізацію продукції 1. Поясніть, чи можуть на діючому підприємстві, яке тимчасово простоє через нестачу сировини, постійні витрати дорівнювати нулю? 2. Що таке Єдиний соціальний внесок і які складові він включає? 3. Чи включає собівартість продукції фінансові витрати підприємства? Чому? 4. Поясніть, чому втрати від браку на підприємстві слід віднести до комплексних? 5. Чи включає виробнича собівартість продукції витрати на проведення маркетингових досліджень та витрати на рекламу продукції? Поясніть. 6. Чи може індивідуальна собівартість бути рівною галузевій? Якщо так, то за яких умов? 7. Назвіть основні методи формування кошторисів витрат. 8. Коротко охарактеризуйте методи обчислення собівартості нової продукції. 9. Чим відрізняються народногосподарські і техніко-економічні чинники зниження собівартості продукції? 10. Які групи чинників враховуються при плануванні зниження собівартості продукції по факторним методом? 11. Які переваги і недоліки індексного методу обчислення зниження собівартості в порівнянні з по факторним? 12. Чи завжди ціна продукції є відображенням реальних витрат на її виробництво? Чому? 13. Які є види гуртових цін? Як вони формуються? 14. Чи є місце в ринковій економіці державним цінам? Поясніть. 15. Що таке ціни «франко»? В чому їх особливість? 16. Чи може гуртова ціна підприємства дорівнювати роздрібній? Відповідь обґрунтуйте. 17. Охарактеризуйте основні методи ринкового ціноутворення.	8	13
Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства 1. Охарактеризуйте загальну схему розподілу доходу підприємства. 2. Чим відрізняються операційний прибуток і прибуток від звичайної діяльності підприємства? 3. За рахунок яких джерел формується прибуток підприємства? 4. Що таке «прибуток від позареалізаційних операцій»? 5. Охарактеризуйте основні функції прибутку підприємства. 6. Чим відрізняються поняття «рентабельність продукції» і «рентабельність продажу продукції»? 7. Якими основними групами показників найчастіше характеризується фінансово-економічний стан підприємства? 8. Чи залежить соціальна ефективність виробництва від досягнутої ним економічної ефективності? Поясніть. 9. Чому для оцінки ефективності виробництва доцільно використовувати показники абсолютної та порівняльної ефективності?	8	12

Тема 16. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація 1. У чому полягає відмінність між основними і допоміжними бізнес-процесами підприємства? 2. Що таке «вхід» і «вихід» бізнес-процесу? 3. Дайте «рольову» характеристику процесного підходу до управління підприємством. 4. Чим відрізняються поняття «результативність» та «ефективність» бізнес-процесу? Якими є основні методи моделювання бізнес-процесів? 6. За яких умов доцільно використовувати реінжиніринг на підприємствах? Якими є причини невдач реінжинірингу на підприємствах? Коротко охарактеризуйте основні напрямки бенчмаркінгу. 9. Якими є стримуючі чинники застосування бенчмаркінгу у вітчизняних умовах господарювання? 10. Охарактеризуйте складові «потенціалу виживання» підприємства. 11. Чи доцільно проводити реструктуризацію успішних підприємств? Чому? 12. Що таке «пентаграма Мак-Кінзі»? Для чого вона використовується?	8	12
Тема 17. Економічна безпека та антикризова діяльність 1. Охарактеризуйте об'єктивні і суб'єктивні негативні впливи на економічну безпеку підприємства. 2. Дайте коротку характеристику функціональних складових економічної безпеки підприємства. 3. Яким чином можна оцінити рівень фінансової складової економічної безпеки підприємства? 4. Що таке «коефіцієнт ефективності техніко-технологічної безпеки підприємства»? 5. Назвіть основні підходи, які найчастіше використовуються для оцінки стану і рівня економічної безпеки підприємства. 6. Чим викликана необхідність створення служби безпеки на підприємстві? 7. Охарактеризуйте основні завдання служби безпеки підприємства. 8. Що таке «ризик-менеджмент»? Якими є його завдання? 9. Чим відрізняються поняття «диверсифікація ризику» та «розподіл ризику»? Поясніть. 10. У чому відмінність між санацією і реструктуризацією підприємства? 11. Чи може санація підприємства проводитись за рахунок котів кредиторів? Якщо так, то в який спосіб? Що таке «план санації підприємства»? В яких формах він реалізується? 13. Охарактеризуйте основні причини банкрутства підприємства. 14. Чим відрізняються фіктивне і приховане банкрутство? Поясніть. 15. Якими можуть бути юридичні підстави ліквідації підприємства?	8	12
Разом	86	184

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНА РОБОТА)

Мета і завдання контрольної роботи

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Економіка підприємства» є важливою складовою навчального процесу.

Метою контрольної роботи є поглиблення набутих теоретичних знань з економіки підприємства, систематизація та актуалізація її методичного інструментарію, формування умінь і навичок дослідницької роботи.

Завдання контрольної роботи:

Теоретичний розділ: здійснення на теоретико-методичному рівні поглибленого дослідження окремого аспекту діяльності сучасного підприємства, а також ґрунтовне вивчення законодавчих актів і спеціальних наукових видань з питань економічних відносин;

Аналітичний розділ: набуття і поглиблення навичок пошуку, аналізу та узагальнення даних маркетингового, техніко-економічного, нормативного, довідкового та іншого характеру, що необхідні для управління діяльністю сучасного підприємства;

Рекомендаційний: узагальнення кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду з окремих аспектів управління підприємством.

Контрольна робота є самостійним науково-методичним дослідженням, яке дає змогу оцінити якість знань студента, його вміння застосувати їх у процесі прийняття управлінських рішень. Виконуючи роботу, студент має навчитися користуватися спеціальною літературою, самостійно її аналізувати та узагальнювати.

Контрольну роботу студенти виконують на основі ретельного вивчення й узагальнення передового досвіду господарювання, висвітленого в літературних джерелах, обов'язкового використання статистичних даних, наведених у науковій літературі, періодичній пресі та статистичних щорічних виданнях.

Порядок виконання контрольної роботи

Першим етапом написання контрольної роботи є вибір теми, яку доцільно ув'язати з виконаними раніше науковими роботами, участю у проблемних семінарах, студентських конференціях тощо, а також з урахуванням напряму перспективних досліджень.

Після ознайомлення з літературними джерелами і практичними матеріалами щодо обраної теми дослідження студент розробляє та погоджує з лектором план контрольної роботи. Це дасть змогу студенту детальніше уявити собі структуру роботи, послідовно викласти її зміст, повніше висвітлити коло питань, які мають бути вирішені. Під час написання роботи у разі виникнення запитань студент звертається за консультацією до лектора.

Структура, обсяг і зміст контрольної роботи

Контрольна робота повинна мати певну логічну побудову, послідовність і завершеність дослідження відповідного кола питань. Формування тексту контрольної роботи відбувається шляхом систематизації та обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану. Текст має містити тільки старанно

підібрані й цілеспрямовані матеріали. Не допускається використання текстів інших авторів, запозичених з основних літературних джерел без відповідного посилання.

У вступі наводиться обґрунтування актуальності теми, предмета та об'єкта дослідження, визначення мети і кола завдань контрольної роботи, інформаційна база роботи.

Основна частина контрольної роботи складається з 3 розділів.

У першому теоретичному розділі викладаються основні теоретико-методичні положення щодо обраного напрямку дослідження, детально досліджується сутність категорій і понять, що розглядаються, та їх практична значущість, визначаються чинники впливу, здійснюється огляд сучасних наукових течій та концепцій. При виконанні цього розділу студент має широко залучати знання, набуті в процесі вивчення фундаментальних навчальних дисциплін. Можливим є висвітлення власної думки автора, яка має супроводжуватися аргументацією з посиланням на науковий доробок, накопичений світовою та вітчизняною економічною наукою.

Другий розділ аналітичний можна присвятити поглибленому викладенню та аналізу наявного методичного інструментарію, що використовується для розв'язання проблем, які формують предмет та об'єкт дослідження контрольної роботи. Доцільно розглянути системи показників, якими вимірюються проблемні категорії та характеризуються стан підприємства в обраному напрямі дослідження, механізми їх розрахунків, обмеження та умови використання окремих аналітичних інструментів тощо.

Зміст аналітичного розділу слід ілюструвати таблицями, схемами, діаграмами, графіками й іншими матеріалами, наведеними у тексті роботи чи в додатках.

У третьому рекомендаційному розділі пропонується навести огляд можливостей підвищення ефективності діяльності підприємств, діапазон, моделі та етапи прийняття управлінських рішень у напрямі, що досліджується, розглянути шляхи та напрями поліпшення стану підприємств. Доцільно описати принципи вимірювання рівня економічної ефективності та її зміни в результаті прийняття управлінських рішень за обраним напрямом дослідження.

У висновках має бути викладено найважливіші наукові та практичні результати, одержані в процесі виконання контрольної роботи. Якщо дослідження містить елементи наукової новизни, вони обов'язково мають бути відображені в цьому розділі. Висновки формуються у вигляді нумерованого переліку основних положень роботи. Кожен з пунктів за обсягом не повинен перевищувати 1/3 сторінки формату А4 (при додержанні встановлених вимог щодо оформлення роботи), оскільки в іншому разі не виконуватиметься базова вимога щодо лаконічності цього структурного елемента роботи, який повинен стати квінтесенцією її змісту.

Приклад плану контрольної роботи

Тема: СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Зміст

Вступ

1. Сутність і класифікація витрат на підприємстві та вплив ефективного управління ними на результати діяльності підприємства
2. Порівняльна характеристика сучасних систем і моделей управління витратами
3. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок упровадження системи управління витратами

Висновки

Список використаних джерел Додатки

Підбір літератури та інших матеріалів з теми контрольної роботи

Після складання плану і погодження його з лектором необхідно з'ясувати стан вивчення обраної теми сучасною наукою, аби конкретніше визначити напрями дослідження та основні питання контрольної роботи. Навчальну та спеціальну літературу з теми контрольної роботи студент добирає самостійно, використовуючи для цього алфавітний, предметний та систематизований каталоги, які є в бібліотеках.

Наступним етапом є складання бібліографії (списку літературних джерел). Обов'язково слід вивчити та використати у процесі написання контрольної роботи нормативні акти (закони, декрети, постанови тощо), які стосуються обраної теми. Зібраний статистичний матеріал також необхідно ретельно опрацювати, згрупувати, класифікувати, звести у таблиці, зробити порівняльний аналіз. Подати ці матеріали можна також у вигляді діаграм, графіків, картограм, схем тощо.

Список використаних літературних джерел та інших матеріалів необхідно систематизувати і розмістити після заключної частини тексту контрольної роботи. Зібраний, вивчений та опрацьований матеріал з теми контрольної роботи слід узгодити з планом і, якщо в цьому є потреба, уточнити останній.

Оформлення контрольної роботи

Приблизний обсяг структурних складових роботи такий: вступ — 2—3 сторінки, основна частина 25—30 сторінок, заключна частина 3—5 сторінок, бібліографія — 20—25 джерел. Роботу друкують на одній стороні аркуша білого паперу через півтора міжрядкових інтервала, 14 шрифтом типу «Times New Roman». Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий, верхній і нижній — не менше 20 мм, правий — не менше 10 мм.

Заголовки структурних частин роботи «ПЛАН», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. 1.2» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» і назву починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, у такий спосіб, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блока роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. У разі перенесення частини таблиці на іншу сторінку назву вміщують тільки над першою її частиною, а над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» або «Закінчення табл.» і вказують номер таблиці.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формул треба подавати в тій самій послідовності, в якій вони дані у формулі. Формули, які наводяться в контрольній роботі, повинні бути пронумеровані так, що перша арабська цифра буде означати номер розділу роботи, до якого належить формула, а після крапки друга цифра — номер цієї формули в даному розділі (наприклад, 1.1, 1.2 або 2.1 і т.д.).

Робота починається з титульного аркуша. За титульним аркушем послідовно розташовують зміст роботи. У змісті роботи зазначаються початкові сторінки кожного розділу і підрозділу роботи. Їх назви у змісті і тексті контрольної роботи повинні збігатися.

Таблиці у тексті роботи повинні супроводжуватися висновками, які впливають з аналізу наведених у них даних. Зміст роботи має відповідати питанням теми і викладатися у логічній послідовності. У роботі не має бути повторень, надмірного цитування. Цитати повинні бути короткими й органічно пов'язуватися з основним текстом. На використанні у роботі

цифрові дані, цитати, таблиці мають бути посилання із зазначенням джерел.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками із зазначенням відповідної сторінки, наприклад, «...[7, с. 15]...».

Список використаних джерел подається після висновків у такій послідовності:

1. Закони і законодавчі акти України.
2. Нормативні акти міністерств та відомств.
3. Спеціальна література в алфавітному порядку авторів монографій, брошур, статей тощо.

Додатки оформлюють як продовження роботи після списку використаних джерел і позначаючи послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т.д., якщо додаток лише один, то він позначається як додаток А. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщено в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 — другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) — перша формула додатка А. У готовому тексті не дозволяється робити правки, закреслення, вставки, а також скорочувати слова та використовувати аббревіатуру (крім загальноприйнятих).

Контрольна робота має бути літературно та технічно грамотно виконана і відповідати вищезазначеним вимогам оформлення. Таблиці, діаграми, схеми, графіки тощо мають виконуватися відповідно до чинних стандартів. Великі таблиці, що складаються з кількох сторінок, а також допоміжні матеріали включаються в додатки до роботи. При цьому в тексті на них робляться відповідні посилання.

На всі таблиці, схеми, рисунки, діаграми, графіки, що мусять мати окрему наскрізну нумерацію, у тексті слід давати посилання. Назви таблиць мають відображати основний зміст ілюстративного матеріалу, період часу, за який наводяться дані, а також одиниці вимірювання; у графіках і діаграмах зазначати масштаб.

На останній сторінці висновків студент ставить свій підпис і дату виконання роботи.

Захист контрольної роботи

Форма проведення підсумкового оцінювання виконаного дослідження

— презентація та публічна доповідь (5-7 хвилин) з подальшим відкритим обговоренням або індивідуальна співбесіда на тему контрольної роботи.

При оцінці контрольної роботи враховується ступінь розкриття теми та відображення головного змісту, глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, вміння застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних проблем, логічність викладу, здатність робити висновки з проведеного дослідження, відповідність технічного оформлення зазначеним нормам, якість підсумкової співбесіди або доповіді. Оцінка дається кожному з вказаних елементів виконаної роботи.

Результати виконання контрольної роботи зараховується як відповідна складова. Загальна кількість балів за виконання дослідження – 10. Бали враховуються в підсумковий результат вивчення дисципліни.

Перелік рекомендованих тем для написання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Економіка підприємства»

1. Сучасні принципи діяльності та роль підприємства в національній економічній системі.
2. Порівняльний аналіз сучасних наукових спрямувань економіки підприємства.
3. Форми і моделі підприємницької діяльності.
4. Франчайзинг як засіб мінімізації підприємницьких ризиків.
5. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні.
6. Правові засади функціонування підприємств.
7. Організаційно-правові форми підприємств в Україні: характеристика та порівняльний аналіз.
8. Виробнича структура підприємства.
9. Інфраструктура підприємства.
10. Сутність та функції системи управління сучасним підприємством.
11. Методи управління діяльністю підприємств.
12. Порівняльна характеристика процесного та функціонального підходів до управління підприємством.
13. Порівняльна характеристика різних видів організаційних структур управління підприємством.
14. Проектування організаційних структур управління підприємством.
15. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.
16. Маркетингова діяльність підприємства.
17. Визначення ринкового попиту на продукцію підприємства.
18. Товарна політика підприємства.
19. Сучасні методи ціноутворення.
20. Цінова політика підприємства.
21. Планування як домінантна функція управління підприємством.
22. Стратегічне планування розвитку підприємства.
23. Методи розроблення стратегії підприємства.
24. Оперативне планування діяльності підприємства.
25. Призначення, зміст та особливості розроблення бізнес-плану.
26. Тактичне планування на підприємстві.
27. Технологія розроблення виробничої програми підприємства.
28. Система управління персоналом підприємства.
29. Продуктивність праці: показники, методи вимірювання та чинники зростання.
30. Сучасні системи і моделі мотивації ефективної праці.
31. Оплата праці: сутність, функції, види та організація.
32. Сучасні форми і системи оплати праці.
33. Інтелектуальний капітал підприємства: формування та

ефективність використання.

34. Амортизаційна політика підприємства.

35. Ефективність відтворення і використання основних активів підприємства.

36. Нормування оборотних коштів підприємства.

37. Визначення потреби в оборотному капіталі та джерел його фінансування.

38. Оцінювання ефективності використання оборотного капіталу та шляхи прискорення його оборотності.

39. Оцінювання ефективності реальних інвестицій.

40. Сутність, форми та оцінювання ефективності фінансового інвестування.

41. Інноваційна діяльність підприємства.

42. Техніко-технологічна база підприємства.

43. Управління технічним розвитком підприємства.

44. Формування і використання виробничої потужності підприємства.

45. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.

46. Виробнича логістика на підприємстві.

47. Організація операційної діяльності на підприємстві.

48. Сучасні форми і методи організації виробництва.

49. Технологічний розвиток підприємства.

50. Сутність та система забезпечення конкурентоспроможності продукції.

51. Показники, методи оцінювання та чинники підвищення якості продукції.

52. Стандартизація і сертифікація продукції.

53. Система управління витратами на підприємстві.

54. Сучасні моделі і системи визначення собівартості продукції.

55. Система калькулювання за неповними витратами Direct Costing.

56. Фінансова діяльність підприємства.

57. Прибутковість підприємства та шляхи її підвищення.

58. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства.

59. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства.

60. Ефективність виробництва: вимірювання та чинники підвищення.

61. Сучасні моделі розвитку підприємств.

62. Характеристика та сучасні форми трансформації підприємств.

63. Реструктуризація підприємств: види, форми та етапи здійснення.

64. Сутність бізнес-процесів на підприємстві та концепції їх реінжинірингу.

65. Управління економічною безпекою підприємства.

66. Аутсорсинг як форма мінімізації витрат підприємства.

67. Банкрутство підприємства: механізм визначення і шляхи подолання.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Економіка підприємства»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН 02.	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
РН 05.	Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
РН12.	Здійснювати ефективний контроль якості продуктів та послуг закладів готельного і ресторанного господарства	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
РН13	Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
РН15	Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.

PH17	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
PH18	Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу;	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.
PH20	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави	Репродуктивний. Проблемного навчання. Евристичний (частково-пошуковий). Дослідницький.	Проведення поточного контролю, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу – підсумкового контролю.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07» серпня 2020р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Skype. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційний формі.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);

контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході самостійної роботи студентів;

контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);

контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;

контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;

контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Структура екзаменаційної роботи:

- творче питання – 20 балів;
- тести – 20 балів (10 тестових завдань x 2,0 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання екзаменаційної роботи (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

У разі настання / подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Економіка підприємства».

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ 5- Й СЕМЕСТР

форма навчання	Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання										КР	Всього	Залік (залікова робота)	Сума
	тема	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9				
	max	4	6	6	6	6	5	6	6	5	10	60	40	100

6-Й СЕМЕСТР

форма навчання	Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Всього	Екзамен (екзаменаційна робота)	Сума
	тема	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			
	max	8	8	4	8	8	8	8	8			

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування, виступів студентів та розв'язання практичних завдань. На практичному занятті студент може отримати від 1 до 8 балів в залежності від теми. Максимально студент може отримати 60 балів. Залік – 40 балів (5-й семестр) та екзамен – 40 балів (6-й семестр). Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали		Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	від 1.0 до 4.0	4.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
		2.0-3.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
		1.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення
Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали		Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	від 1.0 до 5.0	5.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
		3.0-4.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
		1.0-2.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення
Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали		Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	від 1.0 до 6.0	6.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури,

усна відповідь)			передбачені на рівні творчого використання
		3.0-4.0-5.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
		1.0-2.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення
Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки	
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	від 1.0 до 8.0	7.0-8.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
		4.0-5.0-6.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
		1.0-2.0-3.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М. Бойчик. – К.: Кондор, 2016. – 378 с.
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
4. Економіка підприємства : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Г.О. Швиданенко, О.С. Федонін, О.Г. Мендрул [та ін.] ; за заг. ред. Г.О. Швиданенко. — К. : КНЕУ, 2009. — 439.
5. Жихор О.Б. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник з грифом МОНУ / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор. – К: УБС НБУ, 2014. – 605 с.
6. Жихор О.Б. Економічна безпека: підручник з грифом МОНУ / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.І. Барановського. — К.. УБС НБУ, 2015. — 467 с. (з грифом МОНУ).
7. Жихор О.Б. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ : Кондор, 2017. – 1024 с.
8. Жихор О.Б. Фінансово-економічна грамотність : підручник : [у 2 частинах] – Ч.2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440 с.
9. Жихор О.Б. Місцеві фінанси: підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.П. Кириленко. — К.: УБС НБУ, 2015.— 579 с.
10. Завідна Л.Д. Готельний бізнес: стратегії розвитку : монографія / Л.Д. Завідна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 600 с.
11. Калініченко О.В. Економіка підприємства. Практикум : [навчальний посібник] / О.В. Калініченко, О.Д. Плотник. – К. : Кондор, 2012. – 600 с.
12. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
13. Любіцева О.О. Методика розробки турів : Навч. посібник. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
14. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник. К.: Знання, 2005. – 241 с.
15. Мальська М.П. та ін. Економіка туризму: теорія та практика [текст] : підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с.
16. Макаровська Т.П. Практикум з економіки підприємства: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 184 с.
17. Пуцетайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного

підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

18. Причепа, І.В. Економіка підприємства. Самостійна та індивідуальна робота студентів : навчальний посібник / І.В. Причепа, Л.П. Руда. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 145 с.

19. Ткаченко Т.І. Виставковий бізнес : монографія / Т.І. Ткаченко, Т.П. Дупляк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 244 с.

20. Яновська Н.В. Туризм: організація і облік. – Харків: Фактор, 2000. – 229 с.

Допоміжна література

1. Вовчак О.Д. Інвестиційний менеджмент: підручник / Вовчак О.Д., Рушишин Н.М.; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів: Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. – 463 с.

2. Вознюк М.А. Інвестування: навчальний посібник / М.А. Вознюк, Б.І. Пшик, Г.В. Дурицька. – К.: УБС. – 2017. – 455 с.

3. Жихор, О.Б. Оцінка ефективності інноваційних проектів підприємства: дис. на здобуття наук. ступ. к.е.н. за спец. 08.06.01 – економіка, організація та управління підприємствами. – Харківський державний економічний університет. – Харків, 2002. – 193 с.

4. Жихор О.Б., Рогова Д.М. Рівень фінансової безпеки підприємства // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць. – Львів: РВВ НПТУ України. – 2014. – Вип. 24.7. – С. 216 – 222.

5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. для студ. вищ. навн. закл. / Т.В. Майорова// – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

6. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2003. — 554с.

7. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с.

8. Фінанси: курс для банкірів. Підручник. / За ред. Тридіда О.М., Жихор О.Б. — К.: УБС НБУ, 2012. — 507 с. (з грифом МОНУ)

9. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін. Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 6-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.

10. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2007. – 320 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

www.president.gov.ua – сайт Президента України

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Держкомстату України

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського
www.librari.ukma.kiev.ua – сайт наукової бібліотеки НаУКМА
<http://expo.org.ua> - Виставкова федерація України
<http://www.expoplaza.kiev.ua> - Виставковий центр «КиївЕкспоПлаза»

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття та із застосуванням різноманітних дистанційних технологій всі практичні заняття.

Посилання: <https://zoom.us/j/9300415718?from=join#success>